

[Ritt Bjerregaard.]

som det nuværende tildelingsgrundlag, der først og fremmest bygger på den skattepligtige forældreindkomst, må fjernes.“

Sagt med andre ord: det må ikke være økonomiske grunde, der afholder den unge fra at gå i gang med et studium. Fuld stipendiestøtte ville sikre dette, men ved en skattefinansiering også medføre forhøjede skatter for en stor gruppe mennesker, som allerede er tilstrækkelig hårdt beskattet. Finansieringen må derfor foregå på anden vis, som socialdemokratiet ofte har påpeget det, i folketinget sidst i betænkningen over forslag til lov om uddannelsesstøtte af 6. maj 1970. Den socialdemokratiske regering arbejdede med finansieringsspørgsmålet, men nåede på grund af valg ikke at komme med egentlige forslag. At vi er rede til samarbejde om problematikken, understregede jeg over for den nye regering i en kronik i Politiken den 13. januar 1974.

Uddannelsesstøtten omfatter i dag alle unge under uddannelse og giver på forskellig måde, dels ved stipendier, dels ved forskellige former for lån, økonomisk støtte. Socialdemokratiet går ind for fortsat støtte til alle unge under uddannelse, men med forskellig tilbagebetaling, altså forskellige finansieringsformer, det vil også sige besparelser på statsbudgettet.

For de 16—19-årige må der være tale om støtte, der ikke tilbagebetales, og som altså finansieres af skatteyderne. Regeringen venstre havde for de 16—19-årige foreslået besparelser både i uddannelsesstøtten til de unge og i børnetilskuddene til familien, en urimelig besparelse, der ville ramme de unge og familierne på et tidspunkt, hvor der skulle træffes beslutning om uddannelse efter den obligatoriske skolegang. Resultatet af et sådant forslag ville selvfølgelig blive, at en lang række familier ikke havde råd til at give deres børn en uddannelse. Socialdemokratiet kunne ikke bidrage til dette forslag, og vi er godt tilfreds med, at regeringen venstre nu som et led i forliget ikke mere regner med disse besparelser.

Men socialdemokratiet vil gerne være med til at drøfte en sammenlægning af de nuværende børnetilskud og den nuværende uddannelsesstøtte til en form for ungdomsstøtte. Vi ved, at der foregår misbrug af den nuværende støtte, og det ønsker vi fjernet. Vi fo-

restiller os, at støtte skal gives til alle forældre, der har unge under uddannelse, og vi ønsker at undersøge muligheden for at anvende bruttoindkomsten som fordelingsgrundlag og gøre administrationen decentral. Vi finder det uhyre vigtigt, at man for denne aldersgruppe finder frem til en støtte, der giver alle forældre reel mulighed for at lade deres børn få en uddannelse.

Det kunne være fristende her at præcisere samfundets brug for veluddannede mennesker og de enkeltes ønske om at komme til at fungere i det komplicerede samfund, men jeg skal nøjes med disse kortfattede bemærkninger og i stedet gå over til uddannelsesstøtten for de videregående uddannelser.

Socialdemokratiets langsigtede mål er som tidligere nævnt en fuld stipendiestøtte til alle unge under uddannelse, og med udgangspunkt i socialforskeren Erik Jørgen Hansens pjece „Lighedsproblemet i den danske uddannelse“ og drøftelser med professor Jørgen Henrik Petersen på Odense universitet har jeg forsøgt at finde frem til en finansieringsform, hvorunder målet kunne tænkes realiseret.

Tankegangen, som socialdemokratiet ønsker nærmere drøftet, er som følger: alle unge under videregående uddannelse, der ønsker det, modtager uddannelsesstøtte, der dækker de faktiske leveomkostninger. Støtten tilbagebetales efter endt studium i forhold til den indtægt, man da oppebærer. Ud over den direkte støtte, leveomkostningerne, kan man overveje en tilbagebetaling af den indirekte støtte, samfundets investeringer i form af f. eks. bygninger og undervisere. Under denne tilbagebetaling er der ikke tale om en bestemt sum, der skal tilbagebetales, men om en vis procent, lige så længe man befinder sig over en vis indtægt. Samfundet investerer i uddannelserne og får et forskelligt udbytte af sin investering. Nogle gennemfører muligvis ikke studiet — det betyder et dårligt udbytte for samfundet — andre tjener mange penge i adskillige år, det betyder et stort udbytte. Alle færdiguddannede finansierer derved støtten, idet nogle, nemlig de, der ikke har modtaget den direkte støtte, kun tilbagebetaler den indirekte støtte, mens andre tilbagebetaler både den direkte og den indirekte. Men al tilbagebetaling er bestemt af den faktiske indtjening efter endt studium.